

Численні порушення прав під час протестів Майдану в Україні

У сьогоднішніх рішеннях Палати¹ в справах «Шморгунов та інші проти України» (Shmorgunov and Others v. Ukraine, заяви № 15367/14 та 13 інших), «Луценко та Вербицький проти України» (Lutsenko and Verbytskyy v. Ukraine, заяви № 12482/14 та № 39800/14), «Кадура та Смалій проти України» (Kadura and Smaliy v. Ukraine, заяви № 42753/14 та № 43860/14), «Дубовцев та інші проти України» (Dubovtsev and Others v. Ukraine, заяви № 21429/14 та 9 інших) і «Воронцов та інші проти України» (Vorontsov and Others v. Ukraine, заяви № 58925/14 та 4 інших) Європейський суд з прав людини постановив, одноголосно, що відбулися:

численні порушення статті 3 (заборона катування та нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження) Європейської конвенції з прав людини, численні порушення пунктів 1 і 3 статті 5 (право на свободу та особисту недоторканість), численні порушення статті 11 (свобода зібрань та об'єднань), порушення статті 2 (право на життя), та порушення статті 8 (право на повагу до приватного і сімейного життя)

Ці справи стосуються подій, які пов'язані з протестними акціями Майдану в Києві й інших містах України та включають випадки силових розгонів протестувальників, їх затримання, викрадення активістів, неналежного поводження з ними, і відповідних проваджень. Щодо всіх заявників були вчинені певні дії з боку правоохоронців або недержавних агентів (*тітушок*), які були під контролем правоохоронців. Заявники поскаржились, серед іншого, на неналежне поводження з боку правоохоронців, порушення їхнього права на протест, необґрунтоване тримання під вартою та в одному з випадків навіть позбавлення життя.

Суд встановив, зокрема, що органи влади умисно застосовували жорстоке поводження та що держава була відповідальна за вбивство одного з протестувальників. Суд також зауважив, що багато з рішень про тримання під вартою були свавільними. Він дійшов висновку, що владні органи умисно намагалися завадити початково мирним протестам, використовуючи для цього надмірне насильство та незаконні затримання.

Загалом, Суд виявив ознаки того, що встановлені порушення були частиною певної стратегії органів влади. Він також встановив, що офіційні розслідування стосовно цих подій у багатьох випадках були неефективними.

Основні факти

38 заявників у цих п'ятих справах є громадянами України, а один заявник є громадянином

© Офіційними мовами Ради Європи є англійська та французька мови. Цей переклад було здійснено за підтримки Проекту Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень - Фаза 2» (<https://www.coe.int/uk/web/kyiv/idps2-ukr>). Він не є зобов'язальним для Європейського суду з прав людини; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна копіювати в некомерційних цілях із вищенаведеним посиланням на Проєкт Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень – Фаза 2». З питань використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за адресою: Internally.Displaced.Persons@coe.int

© The official languages of the Council of Europe are English and French. This translation was commissioned with the support of the Council of Europe Project «Internal Displacement in Ukraine: Building Solutions – Phase II» (<https://www.coe.int/en/web/kyiv/idps2>). It does not bind the European Court of Human Rights, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be reproduced for non-commercial purposes together with reference to the Council of Europe Project «Internal Displacement in Ukraine: Building Solutions – Phase II». If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact: Internally.Displaced.Persons@coe.int

Вірменії (додаткова інформація міститься у відповідних рішеннях). Усі вони були присутні в місцях проведення протестних акцій Майдану або ж відігравали певну роль у цих протестах.

Загальна інформація про події

У період із листопада 2013 року по лютий 2014 року в Україні пройшла низка протестів у відповідь на призупинення процесу підготовки до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Ці протести стали відомими як «Євромайдан» або «Майдан». Вони призвели до усунення від влади тогочасного Президента України та низки політичних і конституційних змін.

1. Відповідно до статей 43 та 44 Конвенції, ці рішення не є остаточними. Протягом трьох місяців із моменту винесення цих рішень, будь-яка зі сторін може звернутись із клопотанням про передання справи на розгляд Великої Палати Суду У разі подання такого клопотання колегія у складі п'яти суддів розглядатиме питання про те, чи підлягає ця справа подальшому розгляду. У цьому випадку Велика Палата розгляне справу й ухвалить остаточне рішення. Якщо в клопотанні про передачу справи буде відмовлено, у той же день рішення Палати стане остаточним.

Щойно рішення стане остаточним, його передають Комітету міністрів Ради Європи для здійснення нагляду за його виконанням.

Подальша інформація стосовно процесу виконання рішень Суду доступна тут: www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution.

На початку в протестних акціях взяло участь до 100 000 людей. З часом кількість учасників зросла до 800 000 людей. Для розгону протестувальників були мобілізовані спеціальні силові підрозділи, що призводило до сутичок. Також правоохоронці залучили недержавних агентів (*тітушок*), яких звинувачують у вчиненні численних нападів на протестувальників, їх викраденнях і вбивствах. Протести поширилися територією всієї країни та 22 грудня 2013 року для їх координації було створено Всеукраїнське об'єднання «Майдан» (пан Луценко, один із заявників, був членом Ради об'єднання).

У центральній частині Києва протестувальники встановили сцени для публічних виступів і звернень, а згодом звели барикади. У різний час вони зайняли декілька державних споруд. Передусім, протестувальники безперервно перебували та діяли на Майдані Незалежності в центрі Києва. У відповідь державні органи залучили тисячі правоохоронців, включно зі спеціальними підрозділами. Згідно з офіційними повідомленнями, понад 100 осіб загинуло (включно з щонайменше 70 особами, які загинули внаслідок вогнепальних поранень) і тисячі були поранені як серед протестувальників, так і серед правоохоронців.

Державні органи розпочали численні розслідування стосовно подій у цих справах, більшість із яких було відносно нещодавно передано в Державне бюро розслідувань. Досі тривають кримінальні провадження, включно з тими, у яких обвинувачуються особи, які на той час займали високі державні посади, і тогочасний Президент. Кримінальні справи було порушено й проти правоохоронців. У своїй доповіді, опублікованій 31 березня 2015 року, Міжнародна дорадча група, створена Генеральним секретарем Ради Європи, дала оцінку ефективності офіційних розслідувань подій під час Майдану.

Обставини справ

Події в справі «Шморгунов та інші» (Shmorgunov and Others) стосуються силових розгонів протестувальників у центрі Києва в період між 30 листопада 2013 року та 18 лютого 2014 року. Інші справи стосуються протестів у Києві та інших містах України у різні дати.

Шморгунов та інші (Shmorgunov and Others)

Відповідні події відбувалися зранку 30 листопада 2013 року в той час, коли декілька заявників брали участь у безперервній протестній акції на Майдані Незалежності; 1 грудня 2013 року (пан Загоровка та пан Черевко); 11 грудня 2013 року (пан Дименко та пан Ратушний); 23 січня 2014 року (пан Полтавець); та 18 лютого 2014 року (пан Задоянчук). Правоохоронці застосовували силу, а також світло-шумові гранати, сльозогінний газ, гумові кулі й інші засоби та методи розгону та встановлення контролю за натовпом, зокрема заявниками. Декількох із них побили, деяких навіть до втрати свідомості. Як стверджувалося, одному з них (пан Загоровка) наступили на голову. Іншого (пан Черевко), як стверджувалося, завели у двір і били протягом кількох годин. Пана Полтавця побили до втрати свідомості, і він опритомнів лише в міліцейському відділку, де його було заарештовано, але врешті не було висунуто жодних обвинувачень. Кількох інших заявників також було заарештовано та/або взято під варту у зв'язку з протестними

акціями.

Деяких із заявників оглянули лікарі недовзі після цих подій, інші ж мали чекати день або два. Було виявлено багато ушкоджень різного характеру та ступеню тяжкості, у тому числі черепно-мозкову травму у випадку пана Загоровки (його доставили до лікарні, але не дозволили залишитися там). Ушкодження заявників також були вивчені в межах відповідних розслідувань.

Стосовно цих подій було розпочато низку кримінальних розслідувань, які призвели до судових процесів за обвинуваченням деяких теперішніх і колишніх правоохоронців та колишнього голови Київської міської державної адміністрації. Пан Загоровка, серед інших заявників, надав відеозапис його стверджуваного побиття. Допитали сотні правоохоронців і багатьох протестувальників. Були вивчено відео- та фотоматеріали, а також проведено відтворення обставин подій. Допитали багатьох заявників, у деяких випадках неодноразово. Пан Сіренко відмовився співпрацювати зі слідчими. Уряд стверджував, що у 2016 році п'ятеро інших заявників також припинили співпрацювати зі слідчими.

Пан Загоровка та пан Черевко звернулись із заявами про порушення кримінальних справ стосовно жорсткого поводження з боку поліції у 2013 році, що призвело до засудження однієї особи у 2016 році. У вироку було вказано, що протестувальники Майдану не порушували громадський порядок. Деякі інші кримінальні провадження досі тривають. Пан Ратушний та пан Дименко також звернулись зі скаргами про неналежне поводження з боку правоохоронців. Трьом правоохоронцям було пред'явлено обвинувачення у вчиненні злочинів. Один із них переховувався від правосуддя, судові процеси щодо інших двох досі тривають. Так само триває провадження стосовно кримінальної скарги пана Полтавця про неналежне поводження з боку правоохоронців.

Відповідно до двох звітів Міністерства внутрішніх справ за результатами службових розслідувань у 2014 році, було виявлено певні порушення в діях правоохоронців 30 листопада 2013 року, а також зазначено, що згодом щодо них були вчинені провокації та напади. Окремо було вказано, що особу жодного з правоохоронців, відповідальних за неналежне поводження 1 грудня 2013 року, не вдалося встановити. У звіті за результатами службового розслідування стосовно подій, у яких брали участь пан Ратушний та пан Дименко, було встановлено, що з боку командирів відповідних силових підрозділів не було належного контролю за застосуванням сили та що деякі правоохоронці застосували надмірну силу.

До того ж стосовно суддів у цих справах було порушено дисциплінарні провадження та було встановлено низку порушень вимог закону та процесуальних правил.

Луценко та Вербицький (Lutsenko and Verbytskyy)

Ця справа стосується викрадення першого заявника та брата другого заявника й жорстокого поводження з ними. Як стверджується, останнього було вбито.

Брата пана Вербицького було поранено протягом протестних акцій зранку 21 січня 2014 року, і пан Луценко відвіз його до лікарні. Кілька годин опісля їх викрали *тітушки*. Їх вивезли у віддалене місце, зв'язали й піддали особливо жорстокому поводженню. Пана Луценка залишили на морозі на відстані приблизно 50 км від Києва. Тіло брата пана Вербицького було знайдено у лісі неподалік від Києва. Він отримав щонайменше 30 ударів тупим предметом і помер від гіпотермії.

Було розпочато розслідування вбивства та викрадення, а справи було об'єднано в одне провадження. Особи підозрюваних було встановлено, і деяким із них було офіційно повідомлено про підозру. Жорстоке поводження було кваліфіковано як «катування». Було проведено багато слідчих дій і зібрано докази, які вказували на причетність правоохоронців та їх керівників до цих злочинів. Це призвело до відкриття окремого розслідування.

Відповідні провадження досі тривають.

Кадура та Смалій (Kadura and Smaliy)

У відповідний час пан Кадура був активістом Автомайдану – групи, яка підтримувала протести. Пан Смалій був адвокатом, який представляв одного з організаторів Автомайдану.

5 грудня 2013 року під час зупинки автомобіля пана Кадури правоохоронцями двоє людей у цивільному посадили його в мікроавтобус. Він стверджував, що його побили в мікроавтобусі, а також пізніше у дворі слідчого управління в місті Києві. Його оглянули в лікарні, а потім доставили в ізолятор тимчасового тримання.

6 грудня 2013 року пана Кадуру було доставлено до суду. Його адвокати усно та письмово заявили про жорстоке поводження із заявником, але суди не відповіли на ці звернення. Надалі заявник кілька разів подавав скарги прокурору, але безрезультатно.

Кримінальне провадження було розпочато 5 грудня 2013 року, серед іншого, стосовно незаконного заволодіння паном Кадурою транспортним засобом, який він пізніше використовував під час протестів. Заявник утримувався під вартою. Його автомобіль та інше майно було вилучено. 24 січня 2014 року кримінальне провадження щодо пана Кадури було закрито, а його було звільнено з-під варти.

Стосовно головуючого судді в його справі було відкрито провадження. Врешті, у діях судді виявили певні відхилення від процесуальних правил, які не було кваліфіковано як порушення присяги.

6 грудня 2013 року стосовно пана Смалія було відкрито кримінальне провадження за підозрою в погрозах і насильстві щодо судді. Через три дні, о 15:00, коли заявник представляв іншого клієнта в управлінні міліції, його затримали та ймовірно побили. У нього забрали телефон та інші речі. Коли його доставили до місця тримання під вартою, на його тілі було виявлено численні ушкодження. Його доправили до лікарні, звідки повернули до місця тримання під вартою. Лише о 23:55 заявнику було дозволено побачитися з адвокатом.

10 грудня 2013 року від імені пана Смалія було подано скаргу, серед іншого, про незаконне затримання та тримання під вартою й жорстоке поводження з боку правоохоронців. Скаргу було відхилено. Йому було постановлено залишатись під вартою, як він стверджував, у неналежних умовах. Під час судово-медичної експертизи на його тілі виявили сліди від ударів тупими предметами. Пізніше Парламент оголосив його «політичним в'язнем» і на цій підставі кримінальне провадження щодо нього було закрито.

Кримінальне розслідування стосовно жорстокого поводження з паном Смалієм розпочали 9 грудня 2013 року. За словами Уряду, це розслідування також стосувалося незаконного вилучення майна заявника. Було допитано правоохоронців та здійснено інші слідчі дії. Хоча справи стосовно трьох із підозрюваних були закриті, слідство триває.

Дубовцев та інші (Dubovtsev and Others)

У цій справі загалом було 14 заявників. Вони були заарештовані 26 січня 2014 року в місті Дніпро після сутичок між протестувальниками та правоохоронцями й *тітушками*. Заявників тримали під вартою за підозрою у вчиненні масових заворушень на підставі майже ідентичних протоколів затримання. Заявників звільнили з-під варти в різні дати в період між 31 січня та 12 лютого 2014 року. У деяких випадках було застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту. Врешті, кримінальні провадження стосовно заявників були закриті за відсутності складу злочину.

11 заявників звернулись до суду з позовами про компенсацію шкоди. У результаті були присуджені деякі компенсаційні виплати стосовно незаконного тримання під вартою. Відповідні судові рішення були підтверджені в апеляції. Не всі з присуджених сум були виплачені.

За скаргами деяких заявників кримінальні провадження були порушені стосовно деяких прокурорів, правоохоронців та інших посадовців, які мали стосунок до цих справ, у тому числі стосовно двох суддів. Кримінальне провадження стосовно одного із суддів триває, водночас провадження щодо іншого судді призупинено. Щодо цих суддів було порушено дисциплінарні провадження та було встановлено кілька порушень вимог закону та процесуальних правил.

Воронцов та інші (Vorontsov and Others)

Усі заявники в цій справі були присутні в місці проведення пов'язаного з Майданом протесту біля Академії внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ у Харкові. За винятком пана Романкова, усі заявники брали участь у цьому протесті. Заявників затримали за підозрою у вчиненні злісної непокори законним вимогам працівників міліції, допитали й офіційно

обвинували у вчиненні цього адміністративного правопорушення. Судді визнали їх винними в ньому, а також деяких у тому, що вони образливо висловлювались *на адресу* правоохоронців. Було зауважено, що пан Воронцов визнав свою провину. Однак врешті заявників звільнили від адміністративної відповідальності та звільнили з-під варті.

Кримінальні провадження були порушені стосовно кількох правоохоронців, які брали участь у цих подіях. До того ж стосовно суддів у цих справах було порушено дисциплінарні провадження та було встановлено низку порушень вимог закону та процесуальних правил.

Скарги, процедура й склад Суду

Здебільшого посилаючись на статтю 3, деякі заявники скаржилися на жорстоке поводження з ними з боку органів влади, у деяких випадках стверджуючи, що таке поводження досягнуло рівня катування. Пан Загоровка також скаржився за статтею 3 про його неналежне лікування під час перебування під вартою. Заявники також скаржилися на відсутність ефективного розслідування стосовно цих подій.

Посилаючись на статтю 2, пан Вербицький скаржився на вбивство свого брата.

Посилаючись на статтю 5, кілька заявників скаржилися, що їх тримання під вартою було свавільним і незаконним.

Посилаючись на пункти 1, 2, 3 та 5 статті 5, деякі заявники скаржилися на те, що їх затримання було свавільним; що не було обґрунтованої підозри для їх тримання під вартою; та що не було забезпеченого правовою нормою права на компенсацію у зв'язку з цими порушеннями.

Посилаючись на статтю 8, пан Смалій скаржився на обшук і вилучення його телефона та документів.

Посилаючись на статтю 11 (у деяких випадках також на статті 7, 10 та/або 14), деякі заявники скаржилися на перешкоди в їх участі в протестах Майдану й відповідно у вираженні їхніх політичних поглядів або на те, що їх піддали жорстокому поводженню та/або затримали з такою метою. Пан Вербицький скаржився, що його брата вбили за те, що він здійснював своє право на свободу зібрань.

Ці заяви було подано до Європейського суду з прав людини в різні дати у 2014 та 2015 роках.

Рішення було винесено Палатою із семи суддів, до складу якої входили:

Шіофра **О'Лірі** (Síofra O'Leary, Ірландія), *Голова*,
Йонко **Грозєв** (Yonko Grozev, Болгарія),
Ганна **Юдківська** (Ganna Yudkivska, Україна),
Мартінс **Мітс** (Mārtiņš Mits, Латвія),
Габріель **Куцско-Штадльмайер** (Gabriele Kucsko-Stadlmayer, Австрія),
Ладо **Чантурія** (Lado Chanturia, Грузія),
Ангеліка **Нуссбергер** (Angelika Nußberger, Німеччина), *судді*

а також Віктор **Соловейчик** (Victor Soloveytschik), *Секретар секції*

Рішення Суду

Щодо прийнятності

Суд оголосив заяву пана Сіренка (№ 9078/14), скарги пана Задоянчука за статтею 3 та скарги пана Смалія за пунктами 1 і 3 статті 5 та статтею 18 стосовно його тримання під вартою неприйнятними у зв'язку з невичерпанням відповідних національних засобів правового захисту. Скарга пана Кадури за пунктом 1 статті 5 стосовно стверджуваної недостатності доказів для обґрунтованої підозри в контексті його тримання під вартою була відхилена як явно неналежно обґрунтована. Скарга пана Черевко за статтею 11 також була відхилена як необґрунтована. Дев'ять із чотирнадцяти заявників у справі «Дубовцев та інші» (Dubovtsev and Others) отримали компенсацію та втратили статус потерпілих стосовно своїх скарг за пунктом 1 статті 5, тому їхні заяви було визнано неприйнятними. Усі інші заяви було визнано прийнятними.

Статті 3 та 2

Суд укотре наголосив, що заборона катування та нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження є однією з основоположних цінностей демократичного суспільства. Він також укотре підкреслив, що обов'язок провести ефективне офіційне розслідування стосовно небезпідставних тверджень про поводження, яке суперечить статті 3 та вчинене щодо особи під час її перебування під контролем держави, має міцну основу в практиці Суду й покладається на державу навіть у складних із погляду гарантування безпеки умовах.

Зокрема, Суд взяв до уваги той час, протягом якого тривали розслідування стосовно явно небезпідставних скарг заявників про жорстоке поводження. До того ж факт застосування правоохоронцями сили щодо багатьох заявників не заперечувався. Суд встановив, що більша частина випадків неналежного поводження були частиною цілеспрямованої стратегії органів влади. Суд зауважив, що таке неналежне поводження спричинило біль та страждання, а в трьох випадках воно було суворим і жорстоким, а відтак досягло рівня катування. У справі пана Загоровки Суд зауважив, що після того, як правоохоронці піддали його катуванню, органи влади належно не відреагували на проблеми зі здоров'ям, яких йому було завдано через це. Суд зазначив, що в багатьох випадках держава не провела належного чи достатньо швидкого розслідування стверджуваних порушень.

Суд встановив, що не було проведено ефективного розслідування стосовно викрадення, жорстокого поводження та смерті брата пана Вербицького, зауваживши, зокрема, що національні органи кваліфікували його смерть як вбивство, і що держава була за це відповідальна.

Суд дійшов висновку, що в багатьох із цих справ було порушення статті 3 Конвенції в її матеріальному та/або процесуальному аспектах, а також порушення статті 2 в її матеріальному та процесуальному аспектах у справі пана Вербицького.

Стаття 5

Суд має встановити, чи була наявна обґрунтована підозра у вчиненні злочину протягом будь-якого періоду тримання під вартою, а якщо так, то чи були «достатні» та «відповідні» підстави для тримання під вартою.

Суд зауважив, що в багатьох справах Уряд не надав відповідні рапорти правоохоронців стосовно затримань або такі рапорти містили загальні й ідентичні формулювання. У багатьох справах обґрунтування відповідних національних судових рішень про тримання під вартою зводилось до відтворення аргументів слідчих. Як і у випадку з порушеннями за статтею 3, Суд виявив ознаки того, що такі рішення про затримання та тримання під вартою були частиною стратегії органів влади. У справі пана Луценка та брата пана Вербицького Суд встановив, що їх викрали *тітушки*, які діяли під егідою держави.

Загалом Суд визнав належно обґрунтованими більшість скарг про те, що тримання під вартою було свавільним, а відтак відбулися порушення пункту 1 статті 5 Конвенції. Стосовно одного заявника (пан Кадура), Суд встановив, що було порушено пункт 3 статті 5 через ненадання відповідних і достатніх підстав для продовження його тримання під вартою.

Стаття 11

Суд укотре наголосив, що право на свободу зібрань є основоположним у демократичних суспільствах.

Суд зазначив, що застосування надмірної й іноді брутальної сили до протестувальників Майдану порушило початково мирний характер проведення протестів і призвело до ескалації насилля, якщо не сприяло їй. Сутички між правоохоронцями та протестувальниками ставали дедалі жорстокішими, і загалом ситуація з безпекою в центрі Києва суттєво погіршилася. Хоча матеріали, які було надано Суду, містили посилання на випадки насилля, вчиненого окремими протестувальниками щодо правоохоронців під час деяких з подій, яких стосуються ці справи, не було інформації, яка би вказувала на те, що початкова мета чи підхід протестувальників, які були обструктивні, але мирні, змінилися. Також не було доказів того, що під час участі в протестах заявники мали намір вдатися до насильницьких дій чи брали участь у таких діях або чинили опір

правоохоронцям.

Тому Суд дійшов висновку, що відповідні заявники були захищені статтею 11. Суд встановив, що втручання з боку органів влади було непропорційним і невиправданим у демократичному суспільстві з огляду на надмірне застосування сили до більшості з них, необґрунтоване тримання під вартою одного з них і дедалі жорстокіших розгонів протестів, що могло змусити протестувальників та громадськість утриматися від участі в протестах і в цілому від участі у відкритій політичній дискусії.

Стаття 8

Суд встановив порушення прав пана Смалія з огляду на обшук і вилучення його телефона та документів, оскільки не було гарантій захисту від свавільного доступу органів влади до інформації, яка мала статус адвокатської таємниці.

Загальні висновки

Суд зауважив, що він встановив низку порушень кількох статей Конвенції внаслідок того, яким чином органи влади поводити себе протягом протестів Майдану, і того, що в Україні досі відсутній незалежний та ефективний механізм для розслідування злочинів, вчинених правоохоронцями та недержавними агентами. Ці рішення Суду вказують на існування цілеспрямованої стратегії органів влади перешкодити та припинити протести, проведення яких первинно мало мирний характер, зі швидким застосуванням надмірної сили, що призвело до ескалації насилля, якщо не сприяло їй.

Справедлива сатисфакція (стаття 41)

Суд постановив, що Україна має виплатити деяким заявникам різні суми для компенсації майнової та моральної шкоди, а також судових та інших витрат, як це визначено у відповідних рішеннях.

Рішення доступні лише англійською мовою.

Цей прес-реліз є документом, який підготував Секретаріат. Він не покладає на Суд жодних зобов'язань. З рішеннями, постановами та додатковою інформацією про Суд можна ознайомитися на сайті www.echr.coe.int. Щоб отримувати прес-релізи Суду, підпишіться на розсилку тут: www.echr.coe.int/RSS/en або ж стежте за нами у Твіттері [@ECHR_CEDH](https://twitter.com/ECHR_CEDH).

Контакти для ЗМІ

echrpess@echr.coe.int | тел.: +33 3 90 21 42 08

Ніл Коноллі (Neil Connolly)

Трейсі Тернер-Трепц (Tracey Turner-Tretz)

Деніс Ламберт (Denis Lambert)

Інсі Ертекін (Inci Ertekin)

Європейський суд з прав людини було створено в Страсбурзі державами-членами Ради Європи для розгляду звернень про порушення Європейської конвенції з прав людини від 1950 року.